

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

The Causal Relationship of Factors Affecting the Effectiveness of Homeschool Management

ชื่อนักวิจัย

ดร.มณฑา จำปาเหลือง

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2551

ประเภทของงานวิจัย

อื่นๆ

คำสำคัญ

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทแห่งการปฏิรูปการศึกษา โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2542 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2542 เป็นต้นมา และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในแวดวงการศึกษาไทยหลายประการ การเปลี่ยนแปลงสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกครอบครัวในสังคมไทยก็คือการให้สิทธิแก่ “ครอบครัว” ในการจัดการศึกษาให้แก่สมาชิกได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือเปิดโอกาสให้แก่ครอบครัวโดยให้พ่อแม่มีสิทธิในการจัดการศึกษาให้แก่ลูกเองได้ ที่เรียกว่า การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) ซึ่งนับเป็นทางเลือกใหม่ในการจัดการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของประชาชน (ศรีวรรณ มีคุณ, 2546: 12) ก่อให้เกิดกระแสความตื่นตัวเป็นวงกว้างในกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองที่จะใช้สิทธิอันชอบธรรมของตนเพื่อจัดการศึกษาให้แก่บุตรในปกครอง เพราะสถาบันทางครอบครัวเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่เป็นพื้นฐานโครงสร้างที่ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างพฤติกรรมและวัฒนธรรม ค่านิยม ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และบุคลิกภาพของเด็ก และจากผลงานวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการศึกษาของลูกมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จของลูกไม่เพียงแต่ด้านการเรียนเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความสำเร็จในชีวิตของเด็ก

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารและผู้ที่สนใจและมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
2. เพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความพร้อมครอบครัว 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ปัจจัยด้านผู้เรียน 4) ปัจจัยด้านแผนการจัดการศึกษา และ 5) ปัจจัยด้านความร่วมมือและการสนับสนุนจากรัฐ

ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาจากกลุ่มที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาโดยครอบครัวและผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษาในระดับกระทรวง และเขตพื้นที่ ได้แก่

1. ผู้บริหารการศึกษาและนักวิชาการศึกษาในเขตพื้นที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษา การนิเทศประเมินผลการศึกษา และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
2. กลุ่มครอบครัวที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ซึ่งลงทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงทะเบียนกับโรงเรียนหมู่บ้านเด็กจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มครอบครัวที่เป็นสมาชิกสมาคมบ้านเรียนไทยซึ่งจัดการศึกษาโดยครอบครัวและสมาชิกร่วมเรียนรู้สมาคมบ้านเรียนไทย
3. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

วิธีการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านความพร้อมของครอบครัว ได้แก่ ภูมิหลังและความเห็นพ้องต้องกันของครอบครัว ความรักความใกล้ชิด ความเอาใจใส่ติดตามดูแล ความรับผิดชอบ เวลาและการบริหารจัดการเวลา

1.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ ความตั้งใจมุ่งมั่น ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้เพียงตัวเดียวที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและได้จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการศึกษา นำร่องกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ สติปัญญา ร่างกาย จิตใจและสภาพปัญหา

1.4 ปัจจัยด้านแผนการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรและการบูรณาการ กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรม สื่อ/ แหล่งเรียนรู้/ สิ่งแวดล้อม/ สภาพบ้าน และวิธีการวัดผลประเมินผล

1.5 ปัจจัยด้านความร่วมมือและการสนับสนุนจากรัฐ ได้แก่ การยอมรับ/รับรู้ การประสานงานของบ้านและรัฐ การประชาสัมพันธ์ และการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตผู้เรียน และด้านความสามารถในการปรับตัวของพ่อแม่ และด้านความพึงพอใจของพ่อแม่

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในช่วงเวลาที่ทำวิจัยขณะนี้และสามารถเป็นกลุ่มตัวอย่างในเวลาอื่น ได้จากผู้บริหารและนักวิชาการศึกษาจากจำนวนเขตพื้นที่ 37 เขตๆ ละ 9 คน จำนวน 333 คน พ่อแม่กลุ่มครอบครัวบ้านเรียนจำนวน 79 ครอบครัวๆ ละ 2 คน จำนวน 158 คน สมาชิกร่วมเรียนรู้ของสมาคมบ้านเรียนไทย จำนวน 38 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 539 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่ง พบว่าตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อพิจารณาโดยรวม ได้แก่ ความตั้งใจมุ่งมั่น ความรัก/ ความใกล้ชิด ความเอาใจใส่ติดตามดูแล คือ มีค่าเท่ากับ 4.30, 4.30 และ 4.01 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าความโด่งเป็นบวกมากที่สุดเท่ากับ 2.68 ได้แก่ ความรัก/ ความใกล้ชิด รองลงมาคือปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เท่ากับ 1.68

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 19 ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .092 ถึง .855 โดยทุกตัวแปรสังเกตได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน ยกเว้นตัวแปรสังเกตได้การยอมรับรับรู้ (Acx8) การประสานงานของบ้านและรัฐ (Cox9) การประชาสัมพันธ์ (Inx10) และการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (Sux11) ซึ่งเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงด้านความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐที่มีค่าสหสัมพันธ์กับตัวแปรสังเกตได้อื่นๆ ค่อนข้างน้อย

3. ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดของแต่ละตัวแปรแฝงหรือแต่ละปัจจัย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดของตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านความพร้อมของครอบครัว ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐ ปัจจัยด้านแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว และปัจจัยด้านประสิทธิผลการจัดการศึกษาโดยครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาจากผลการตรวจสอบค่าสถิติ ค่า χ^2 , ท้องศาอิสระ (df), ค่า P - Value, ค่าดัชนี GFI, ค่าดัชนี AGFI ค่า RMSEA ค่า Standardized RMR, ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ และค่า CFI ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่แสดงว่าโมเดลการวัดของทุกตัวแปรแฝงมีความตรง ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ 19 ตัวแปรเป็นองค์ประกอบของทุกตัวแปรแฝง และที่สำคัญถ้าโมเดลใดมีความตรงในระดับที่ไม่ดี โดยพิจารณาจากค่าสถิตินั้นผู้วิจัยได้ปรับค่าสั่งในโปรแกรมลิสเรลให้ความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ เช่น ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านความพร้อมของครอบครัว ปรับความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ ความรัก/ ความใกล้ชิด (Lx2) และความเอาใจใส่ติดตามดูแล (Ox3) โดยใช้คำสั่ง FR TD (2,3) เพื่อปรับค่าสถิติ RMSEA ให้มีค่าต่ำกว่า 0.06 ปัจจัยด้านความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐปรับความสัมพันธ์ความคลาดเคลื่อน ของตัวแปรสังเกตได้ การยอมรับ รับรู้ (Acx8) และการประชาสัมพันธ์ (Inx10) โดยใช้คำสั่ง FR TD (8,10) โดยผู้วิจัยไม่ได้ปรับค่าประมาณพารามิเตอร์แต่อย่างใด

4. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ก่อนปรับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปร แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวในแต่ละตัวแปรแฝงของแบบจำลองตาม สมมุติฐานเป็นองค์ประกอบที่แท้จริงตามกรอบแนวคิดการวิจัยและสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดของแต่ละตัวแปรแฝงที่ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบจากการนำเสนอในตอนต้นที่ 3 เนื่องจาก ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่ามากกว่า 0.30 แสดงว่าค่า น้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เศษเหลือมีค่าไม่เกิน 2 แต่โดยหลักการทั่วไปการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง โมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์เมื่อพิจารณาจาก ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีนัยสำคัญ ($P \leq .05$) แต่ค่าสถิติไค-สแควร์ สัมพัทธ์น้อยกว่า 3.00 ดัชนี GFI และดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า 0.90 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า 0.95 ค่า Standardized RMR มีค่าต่ำกว่า 0.08 และค่า RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.06 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าสถิติวัดระดับความ กลมกลืน (Goodness of Fit Measures) ของแบบจำลอง ได้แก่ ค่าสถิติไค- สแควร์ (χ^2) = 664.69; df = 141; P - Value = 0.000; GFI = 0.86; AGFI = 0.82; Largest Standardized Residual = 8.94; CFI = .94; Standardized RMR=0.05; RMR=0.04; และ RMSEA = 0.092; NIF =0.92 จึงเป็นสาเหตุให้แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษา โดยครอบครัวในภาพรวมยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

1. สมมุติฐานข้อที่ 1 กำหนดว่า ปัจจัยด้านความพร้อมของครอบครัว ส่งผลทางบวกทั้งทางตรงทางอ้อม ผ่านและไม่ผ่าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยด้าน ความพร้อมของครอบครัว ส่งผลทางบวกทั้งทางตรงทางอ้อม ผ่านและไม่ผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษา โดยครอบครัว

2. สมมุติฐานข้อที่ 2 กำหนดว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลทางบวกทั้งทางตรงทางอ้อม ผ่านและไม่ผ่านปัจจัยด้าน แผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลทางบวกทั้งทางตรงทางอ้อมผ่านและไม่ผ่านปัจจัยด้านแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวไปยัง ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

3. สมมุติฐานข้อที่ 3 กำหนดว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ส่งผลทางบวกทั้งทางตรงทางอ้อม ผ่านและไม่ผ่านปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ส่งผล ทางบวกทั้งทางตรงทางอ้อม ผ่านและไม่ผ่านปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลทางตรงต่อ ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เนื่องจากตัวลูกเองมีส่วนสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เด็กทุกคนมีศักยภาพใน ตัวมนุษย์ทุกคนใฝ่เรียนรู้อยู่แล้ว ครอบครัวจะส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก ลูกจะแสดงออกมาหมดว่าอยากเรียนอะไร เพราะให้ อิสระการเรียนรู้จากข้างในตัวเด็ก เด็กทุกคนไม่อยากรับรู้ใครว่า อยากรู้อะไร เขาจะแสดงออก แต่เราต้องคอยสังเกตและแทรกแซง ให้น้อยที่สุด

4. สมมุติฐานข้อที่ 4 กำหนดว่า ปัจจัยด้านแผนการจัดการศึกษา ส่งผลทางตรงไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดย ครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยด้านแผนการจัดการศึกษา ส่งผลทางตรงทิศทางลบไปยังประสิทธิผล ของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาโดยครอบครัวจะประสบผลสำเร็จ จะต้องประกอบไปด้วย

แหล่งเรียนรู้ ซึ่งแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาโดยครอบครัวนั้นมีอยู่ทุกที่รอบ ๆ ตัวเด็ก ทั้งในครอบครัว ชุมชน และต่างชุมชน ซึ่งทุกคนสามารถเป็นครูหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เด็กได้

5. สมมุติฐานข้อที่ 5 กำหนดว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐส่งผลทางตรงทางอ้อม ผ่านและไม่ผ่านแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐส่งผลทางตรงทางอ้อมผ่านและไม่ผ่านแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวไปยังประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ดังนั้นการนำนโยบายของรัฐสู่การปฏิบัติ การส่งเสริมการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอย่างจริงจัง เพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. ด้านความพร้อมของครอบครัว โดยพ่อแม่ควรถามความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวทั้งพ่อแม่ลูกควรมีความเห็นร่วมกันที่จะจัดการศึกษา เมื่อตัดสินใจโดยแน่นอนพ่อแม่จะต้องใกล้ชิด เอาใจใส่คอยสังเกตติดตามดูแลพัฒนาการของลูก มีการบันทึกเพื่อเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการวัดและประเมินผล นอกจากนี้พ่อแม่ลูกควรใช้เวลาอยู่ด้วยกันในการทำกิจกรรมตามการดำรงชีวิตทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน ให้อิสระกับลูกอย่างเต็มที่ในการแสดงออกถึงความสามารถ ความสนใจที่ต้องการใฝ่รู้ใฝ่เรียนหรือสนใจ ไม่แทรกแซงการแสดงออกของลูก และในกรณีที่ไม่มีใครดูแลลูกอยู่ที่บ้าน พ่อแม่ต้องสามารถบริหารจัดการได้ เช่น นำลูกไปที่ทำงานได้

2. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความมุ่งมั่นตั้งใจที่เป็นแรงผลักดันของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับลูก โดยพ่อแม่ควรมีความเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของลูกและความสามารถของครอบครัว และพ่อแม่ควรแสดงออกถึงความมั่นใจให้ลูกได้เห็นที่จะจัดการศึกษา

3. ด้านผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ พ่อแม่ต้องเตรียมบุตรหลานในเรื่องของจิตใจเป็นเรื่องใหญ่ กล่าวคือให้ลูกมีความยินดี เต็มใจที่จะให้พ่อแม่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ส่วนพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ พ่อแม่ควรที่จะนำพาลูกให้มีการออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือมีกิจกรรมร่วมกับสังคมทางศิลปะดนตรีตามความสนใจ เพื่อให้ลูกมีความแข็งแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจและสามารถเรียนรู้ ปรับตัว ได้ตามพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย

4. ด้านแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวนั้น พ่อแม่ควรศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ให้สิทธิพ่อแม่ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว และแนวคิดปรัชญาในการจัดการศึกษาของครอบครัว เพื่อให้เกิดการบูรณาการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการวัดผลประเมินตามสภาพจริงของครอบครัว ซึ่งต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับได้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยในกระบวนการเรียนรู้นั้นผู้เรียนควรได้ลงมือปฏิบัติ ได้สร้างองค์ความรู้ พ่อแม่เป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการเรียนรู้

5. ด้านความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐ มีความสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ดังนั้นรัฐควรร่วมมือและสนับสนุนครอบครัวในเรื่องต่างๆ ควรมีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ต่อครอบครัวที่จัดการศึกษาและเข้าใจถึงความตั้งใจของพ่อแม่ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเข้าใจถึงหลักการจัดการศึกษาโดยครอบครัวว่ามีพื้นฐานแนวคิดที่แตกต่างจากระบบ รวมทั้งปรัชญาการจัดการศึกษาของครอบครัวแต่ละครอบครัวไม่เหมือนกัน แต่ทุกครอบครัวก็มุ่งหวังให้บุตรหลานเป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ

6. หน่วยงานในระดับกระทรวงที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย หน่วยงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรตอบสนองต่อความต้องการหรือเพิ่มการบริการแก่ผู้ปกครองที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้ความร่วมมือในการขออนุญาตจดทะเบียนขอจัดการศึกษา

โดยครอบครัว โดยการร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษาและฝ่ายนิเทศติดตาม วัดผลประเมินผลการจัดการศึกษา และมีแนวทางการดำเนินงานที่ไปในแนวทางเดียวกันและให้การสนับสนุน

7. กลุ่มครอบครัวพ่อแม่ที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวนั้น โดยพื้นฐานการศึกษาของพ่อแม่ส่วนมากนั้นมีความรู้และเข้าใจในระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาและร่วมมือกับรัฐ โรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาในการวางแผนการจัดการศึกษา การเตรียมเอกสารที่เสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อต้องการให้ลูกจบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น และการร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อต้องการประเมินผลในตัวลูก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกและการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานทางการศึกษากับพ่อแม่ที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว สิ่งที่มีปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวระหว่างครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ การจัดทำแผนการศึกษาโดยครอบครัว ดังนั้นควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

2. การจัดการศึกษาโดยครอบครัวของแต่ละครอบครัวมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย และระยะเวลาที่จัดการศึกษาบางครอบครัวมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1- 3 ซึ่งพ่อแม่ต้องใช้เวลาและเสียสละในแต่ละวันเป็นอย่างมาก พ่อแม่แต่ละครอบครัวมีเหตุผลเป็นพลังผลักดันในการจัดการศึกษาให้กับลูกแตกต่างกัน ซึ่งจำนวนครอบครัวที่จัดการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเมื่อสำรวจจากการจดทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นควรมีการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวโน้มปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลหรือเป็นสาเหตุต่อการจัดการศึกษาโดยครอบครัว